

እንታይ እዩ ወራዲና ?

ሕሰብ አስተውዕል ተማራመር ተባራበር

ሰላም ኩቡራት ተካታተልቲ ወይብ ሳይታት፡ሎሚ እነልዕሎ ኣርእስቲ “ እንታይ እዩ ወራዲና” ዝብል ክኸውን ዝደረሸና ፣ እዚ እንርእዮ እንሰምዖን ዘሎና ሃዋሁው ዝነቐለ ኮይኑ ነቶም ብስቕታ ንልእላውነት ሃገር ንሓድነት ህዝብን፣ፍትሕን፣ዲሞክራሲን፣ግዝኣተ-ሕግን ዝቃለሱ ሓርበኛታት፡ኣብ ቦቶአም ኮንካ (empathize)ምስ እትሓሰብ፡ እንታይ’ዩ ወራዲናም ? እንታይ እዮም ኮይኖም ? ዝብሉ ዘለዉ ኮይኑ ይሰማዓና።

ነዚ ዱሑፍና እትኸታተሉ ኣሕዋት ፡ ፍትሓውያን፣ንልእላውነት ሃገርን ሓድነት ህዝብን ኣብ ባይታ ግብራውያን ኣለዉ ድዮም ? ዝብል ሕቶ ክላዓል ይካኣል።

ብወገና ታሪኽ ኣቦታትና ዝምስክር፣ ዝሓለፈን ዘሎን ኤርትራዊ ሓርበኝነት ኣብ ደምን ዓጽምን፣ሓንገልን ኣብ ነፍሲ ወከፍ ዜጋታትና ስለ ዘሎ፣እምነትና፣ ኩሉ በቢ ኣቕሙ ግደታኡ ንምውፋይ፣ገሊኡን ብፖለቲካ፣ብ-ሰብኣዊ መሰላት፣ብ-ህዝባውያን ማሕበራት፣ብሞያውያን ሙሁራትን ኣካላት፣ክዋዳደብ ገለን ክኣ ብግብሪ ኣብ ባይታ ክዋሳእ ባህርያዊ እዩ ዝብል ጽኑዕ ራኢን ሓሳብን ስለ ዘሎና እዩ ዝብል መልሲ ንህብ።

እቲ ኣውራ ክርሳዕ ዘይብሉ፡ኣቦታትና ኣንጻር ባዕዳዊ መግዛእትታት ከም እተቃለሱ፡እዚ ንሳላሳ ዓመታት፣ ሸዊታት ደቁ ከፊሉ ናጽነት ሃገር ዘስረከበና፣ዋላኳ ካብ ክርሲ ቃልስና በሎኽ ኢሉ፣ነታ ብሓርበኛታትና ዝመጸት ሃገር ጨውዮ፡ኣብዚ ጸልማትን ንመዋእል ዘይሕክኽ ገበን፣ህዝብና ዘይደለዮን ዘይተተምነዮን ምንጻት ህዝብታት ተገዲዱ ደቁ ዝሳተፍሉ፣ካብ መሬቱ ነቐሎም ዓሳክር ኢትዮጵያ ንህዝቢትግራይ ምድቋስ፣ንመሪሕነት ህወሓት ንምቕያድ፡እንሰምዖን እንርእዮ ዘሎና ህምት፡ነዚ ዘይቐበልን ሃገሩ ካብ ሓደጋ ምድሓን፣ካብኡ ሓሊፉ ናይ ደስቡጣ ኢሳያስ ግብርታት፣ኤርትራ ሃገርና ሓንቲ ኣካል ኢትዮጵያ ንዝብል ሕልሙ፣ ጠጠው ንምባልን ፍትሕን ዲሞክራሲን ኣብ ቦታ ውልቀ መላኽነት ክትካእ፡ግዝኣተ-ሕጊ ክነግስ፣ዝቃለሱ ሓርበኛታት ክህልዉ ግድንን ባህርያዊን እዩ።

እዞም ሓርበኛታት እዚኣቶም ከም ንዓና ዝሰማዓና እንሓስቦ ህላውነቶም ናይ ግድን ኮይኑ፡ምስክሮም ግብሪ፣ ስርሓም ኣወንታዊ ውጺኢት ብምባል ስቱርን ዑቁቡን መስርሕ ክክተሉ ምምራጻም ክንኣዱን መድሕን ሃገር ተባሂሎም ከም እቲ ዘሃንነስ ትካቦ ዝደረፎ “ዘመን ታሪኽ ወዲ ሰብ እዩ ዝንበብ ዝንገር ዝጻሓፍ ኣብ ገበር”ዝብሎ ናታቶም ውን ሸሞም ኣብ ገበር ዝጻሓፍ ምዃኖም ኣይንጣራጠርን።ብግብሪ ዝሰርሕ መወዳድርቲ ከምዘይብሉ ክኣ ንኣምን፣ ከም ኣብ ዓለምና ሱቱር ሰውራ ዘካየዱ ተዓወቲ ኮይኖም ዝወጹ፣ናትና ናይ ለውጢ ሰውራውያን ስቱርን ግብራውያንንዓወን ተዓዊቶም ከም ዝወጹ ብማንም ዓይነት ኣይንጣራጠርን ጥራይ ዘይኮነስ ትምኒትናን ትጽቢትናን እዉን እዩ።

ካብዚ ዝነቐለ እዞም ከይተራእዩ፣ከይተሰምዑ.ዝቃለሱ ክህልዉ፣ግድንዩ ኢልና እንግምቶም፡ኣብ ቦቶአም ኮንካ ምስ እትሓሰብ፡እዚ ኣብ ዲያስፖራ ኮንካ በቢ ዘለኻዮ ብማዕክናት ይኹን ማሕበራዊ መራኽቢታት ክሰምዑ እንተዝኸእሉስ፣ እንታይ’ዩ ወራዲናም ? እንታይ እዮም ኮይኖም ? ዝብል ሕቶ የልዕሉ ዝብል ወኸሳ መጺኡና፣ ብወገን ተኸታተልቲ-ኽ እንታይ ትብሉን ትሓስቡን ? ።

ብወገንዚ ኣብ ሃገርና ተኸሲቱ ዘሎ ህምት ክንርኢ ኮሎና፡እቲ ደስቡጣዊ ወተሃደራዊ ምሕደራ ጉጅለ ህግደፍ ከይኣኸሎ፡ኤርትራ ብወተሃደራት ኢትዮጵያ ኣዕለቕሊቓ ክትርኢ ክትዕዘብ ከለኻ፡(de facto) ብተግባር ኣካል ክትከውን ከም-ትኸእልን ዘተሓሳስብን ጥራይ ዘይኮነስ፣ነቲ ኣቕዲሙ እዚ ማፍያዊ ደስቡጣ ኢሳያስ ዝበሎ ሃገርና ወሲኸካ፣እታ ሕልሙ ዝነበረት ኣብ ተግባር ይርእያ ኣሎ ክትብል ዘጸግም ኣይመስለናን።

እዚ ኩነታት እናረኣና ክነስና ከምቲ ናይ ኣቦታትና ምስላ “ ጸሕላ እናሓረረ ከሎ ጸሕሊ እንዳ ጎረቤታ ተኸውስ” ዝባሃል፡እቲ ጉዳይ ኣብ ውሽጢ ሃገርና ዝካናወን ዘሎ ገዲፍና፣ ነቲ ዘይፍትሓዊ ዘይሕጋዊ ምጽናት ህዝብታት፡ ኣብ ኢትዮጵያ ዝካየድ፡ወገናውያን ቲፎዞታት፣ ዝመልከዑ፡ፖለቲካዊ መግለጺታት ትንታነን፣ ካብኡ ሓሊፉ እዋኑ

ዘይኮነ ወኸሳ፣ ነቲ ብሕጊ ተወዲኡ ብሕጋዊ መሰረት ክዕጸን ክሕተትን ዘለዎ፣ናይ ዶብ ወኸሳታትን ከምኡ ዝኣመሰሉ ሃዩሳ(critic)ክትሰምዕ ከለኻ፣እታ ኣብ ኣርእስትና ዘቐመጥናይ እንታይ'ዩ ወሪዱና ? ብተወሳኺ እንታይ ኢና ንብል ዘሎና ? ዝብሉ ሕቶታት ክልዓሉ ግድነት ይኾኑ።

ህዝቢ ኤርትራ ካብ መዋእል ኣትሒዙ ግደ መግዛእትታት ኮይኑ፣ንገዛእቲ ንምስጓግ ዘይሕለል ቃልሲ ኣካይዱ ምዃኑ እንፈልጦ ታሪኽ ኮይኑ፣ፍትሒ ንምንጋስ ምቅላስን ናጽነት ሃገር ንምውሓስን ሓድነት ህዝቢ ንምጥንካርን፣ ዘየዋላውል ግዜ ሕጂ እዩ። ብሓደ ድምጺ ሓይልን ነዚ ደስቡጣ ስርዓተ ጉጅለ ህግደፍ ካብ ገጽ መሬት ንምጥፋእ ክጽዓር ዘለዎ ወርቃዊ እዋን ሕጂ እዩ።

ንፍትሕን ሰላምን ኣብ ኢትዮጵያ ክነግስ ክጽዋዕ ዝግብእን፣ውግእ ደው ክብል ባይቶታት ዓለምለኽ ምትሕስሳብን፣ ኣብ ኤርትራ ዝተሞኮረ ምጽናት ህዝብን ሕጊ ኣልቦ፣ ኣብ ኢትዮጵያ ክታኣታቶን ሱር ክሰድድን ከሎ ክኹነን ይግብኡ። ኣብ ወገንቲ ውጹዕ ዝህቢ ኢትዮጵያ ብሓፈሻ፣ብፍላይ ክኣ ጎረብትና ህዝቢ ትግራይ ክንኸወንዩ ዝግባእ ዝብል ራኢ ኣሎና።

ግዚኡ ነዊሕ ፖለቲካዊ ትንታነ ምሃብ ዘይኮነስ፣ቐኑዕ ፍትሓዊ መርገጺ፣ኣብ ጎድኒ ውጹዓት ህዝብታት ምዃን፣ ነቲ ህዝብና ኣጓኒፍዎ ዘሎ ህምት እዉን፣ ኣንጻር ወጽዕኡ ንምቅላስ ዝወስዶ ስጉምትታት የሓይሎ ኢና ንብል ።

ሕሰብ፣ ሃገርካ ካብ ኢድካ ክይትምንዛዕ፣ ኣስተውዕል ነቶን ብግብሪ ኣብ ባይታ ዝቃለሱ ደቅኻ ክትሕግዝ፣ ተማራመር፣ ኣብ ዘይ-ግባእ ክትግት እና ኣተኻ ግዜካ ከተጥፍእ፣ ተባራብር ቃልስኻ ባዕልኻ ከተካይድ።

ኣዳለውቲ ፍትዊ ክፍለ ምስ ብዙ ቡቱኞሊ